

Üniversite Öğrencilerinin Yabancı Düşmanlığı (Zenofobi) Konusundaki Deneyimlerine İlişkin Bir Araştırma

Büşra Baş*, Gülsüm Çamur**

Makale Geliş Tarihi: 24/02/2024

Makale Kabul Tarihi:06/06/2024

DOI: 10.35675/befdergi.1442143

Öz

Son yıllarda göç olgusu, ülkemizde ve dünyada artış göstermiştir. Göç ile yabancı uyruklu bireylerle yerli halk bir arada iletişim ve etkileşim halinde bulunmaktadır. Dolayısıyla ülkemiz üniversitelerinde yabancı uyruklu öğrenciler de eğitim almaktadır. Bu araştırmada ülkemize göç ederek gelen misafir/yabancı bireylere yönelik toplumda korku ile ilişkili biçimde düşmanlık tutumlarının var olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmaktadır. Çalışmada, nitel yöntemle dayalı fenomenolojik desen modeli kullanılmıştır. Çalışma için yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır. Görüşme formu üniversitede öğrenim gören 19 öğrenci ile yapılmıştır. Araştırmadan elde edilen veriler amaçlı örnekleme yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırmanın sonucunda; katılımcıların çoğunluğunun yabancı bireyleri ülkenin ekonomisini olumsuz etkileyen, nüfus kalabalığına yol açan etken olarak gördüğü ortaya çıkmıştır. Katılımcıların bir kısmı da yabancı bireyleri; medyadaki haberlerin etkisiyle, toplumdaki suçların sebebi ve suç oranlarının artmasındaki temel etken olarak görmektedir. Katılımcıların bir kısmının yabancı uyruklu bireylerle iyi ilişkiler kurdukları ve bu iyi ilişkilerin etkisiyle yabancı bireylere yönelik olumlu düşüncelere sahip oldukları belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Göç, iletişim ve etkileşim, eğitim, yabancı düşmanlığı ve korkusu

A Research on University Students' Experiences on Xenophobia

Abstract

In recent years, the phenomenon of migration has increased considerably in our country and in the world. With immigration, foreign nationals and local people interact together. For this reason, foreign students study together at universities in our country. In this research, it is aimed to determine whether it exists or not are hostile attitudes related to fear in the society towards guests/foreigners who immigrated to

* Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Sosyal Hizmet Ana Bilim Dalı, Samsun, Türkiye, busrabas343@gmail.com, ORCID: [0009-0004-3708-5930](https://orcid.org/0009-0004-3708-5930)

** Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmetler Bölümü, Sosyal Hizmet ABD, Samsun, Türkiye, gcduyan@gmail.com, ORCID: [0000-0001-5116-2462](https://orcid.org/0000-0001-5116-2462)

Kaynak Gösterme: Baş, B. & Çamur, G. (2024). Üniversite öğrencilerinin yabancı düşmanlığı (zenofobi) konusundaki deneyimlerine ilişkin bir araştırma. *Bayburt Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(42), 2134-2154.

our country. In the study, a phenomenological pattern model based on qualitative method was used. A semi-structured interview form was prepared for the study. The interview form was completed with 19 students. The data obtained from the research was analyzed using the purposeful sampling method. In the results of working; Majority of the participants see foreign individuals as a factor that negatively influencing the country's economy, leads to excessive population growth.

Keywords: *Migration, communication and interaction, education, xenophobia and fear*

Giriş

Son yıllarda göç olgusu, dünyada ve ölkemizde artmıştır. Göç kavramı, en basit tabiriyle bireylerin, grupların ve toplulukların doğdukları, yaşadıkları ölkelerden, şehirlerden başka bir yere gitmelerini ve gittikleri yerlere yerleşmelerini ifade etmektedir (aęlar,2011). Göçmen kavramı ise genellikle daha iyi şartlara ulaşmak amacıyla yer değiştirme hareketini yapan bireyleri ifade etmek için kullanılmaktadır (aęlar,2018). Mülteci kavramı da hayati tehlikesi bulunan bireylerin, grupların, toplulukların koruma talebinde bulunması ve bunun kabullenilmesi ile buldukları bölgeden başka bir bölgeye göç etmesidir (Birleřmiř Milletler Mülteciler Yüksek Komiserlięi, 1998). Sığınmacı kavramı ise bu talebin sonucunu bekleyen bireyleri ifade etmektedir (aęlar,2018). Zenofobi kavramı da yabancı korkusu, yabancı dūřmanlıęı olarak tanımlanmaktadır. Ölkemizde de 2011 yılından itibaren artan göç hareketleriyle zenofobi tutumları da artış göstermiştir.

Göç ve göç hareketleri sürekli var olagelen bir durumdur. Tarih boyunca bireyler; karşı karşıya geldikleri siyasal ve ekonomik değişimler, insan hakları ihlalleri, çalkantılar, afetler, açlık, kıtlık, ölkelerarası çatışmalar, salgın hastalıklar, iç savaşlar gibi birçok sebeplerle topraklarını, kendi istekleri ya da başkalarının tehdit ve baskıları sonucunda bırakmak, geçici ya da sürekli bir çözüm olarak hayatlarını devam ettirebilecekleri daha güvenli yerlere sığınmak mecburiyetinde kalmışlardır (ağlar, 2011). İnsanların tarihsel süreç içerisinde çeşitli sebeplerle yaşamlarını sürdürdükleri yerlerden, daha güvenli yerlere geçici veya sürekli olarak sığınma mecburiyetinde kaldıkları belirtilmektedir.

Artan iç savaş ve çatışmaların etkisiyle göç hareketliğine neden olmuş ve gidilen ölkede sığınmacı ve göçmenlere ilişkin olumsuz tutumlar gözle görülür şekilde artmaya başlamıştır. Yabancılara karşı olumsuz tutumlardan biri de “yabancı dūřmanlıęı ve korkusu” biçiminde ifade edilen “zenofobi”dir (Öztürk, 2020). Bugün dünyada hukuki ve siyasal bağlamda en fazla tartışılan konuların başında yabancı dūřmanlıęı gelmektedir. (Güngör, 2017). Yabancı dūřmanlıęı, Yunanca pophia sözcüğü korku anlamına gelmekte ve xenos sözcüğü de misafir veya yabancı anlamlarına gelerek bu iki sözcükle beraber türemiştir. Bu sebeple Xenophobia, yabancıdan korkma anlamına gelmektedir. Fakat genellikle “yabancıdan nefret etme” fikrini belirtmek için kullanılmaktadır (Smelser and Baltes, 2001: akt. Özmete vd.,

2018). Yabancı düşmanlığı, “ulusal kimliğe veya topluma yabancı olan veya yabancı olduğunu algıladığı bireyleri dışlayan, sıklıkla kötüleyen, reddeden tutumlar, davranışlar ve ön yargılar” biçiminde ifade edilmektedir. (Asia-Pacific NGO Meeting for the World Conference, 2001) Zenofobik tutum bütün yaş gruplarında görülebilmekte ve aktif sosyal hayatları gereği olarak Suriyeli bireylerle çeşitli alanlar da karşı karşıya gelme olasılığı fazla olan gençlerde daha fazla görülebilir. (Öztürk, 2020) Özellikle üniversiteler yabancı uyruklu öğrencilerin de daha fazla bulunduğu bir alan olarak karşılıklı etkileşimin en fazla olduğu alandır.

Freud (2016, 18-29: akt. Eser, 2021)’a göre zenofobiye yönelik davranış ve tutumların genellikle bireyler için bir nedeni vardır. Bunlardan bazıları;

- Tehdit unsurlarına karşı meydana gelebilecek güven sorunları,
- Sosyal hayatı etkileyen politik, ekonomik ve siyasi nedenler,
- Nüfusun heterojen hale gelmesiyle olası dini, kültürel problemler,
- Sağlık, eğitim, iskân vb. temel gereksinimlere karşı ulaşım güçlüğü,
- Özgürlük ve hak kavramlarını içeren müdahaleler biçiminde sıralanabilir. (Eser, 2021)

Literatüre bakıldığında ülkemizde zenofobi konusunda yeterince araştırma yapılmadığı, bu çalışmanın literatüre özellikle sosyal bilimlerin farklı disiplinlerine konu ile ilgili bilimsel katkı sağlayacağı ve bu konuda nelerin yapılmasının gerekli olacağına dair de bir bilgi üretme çabası sunacağı düşünülmektedir. Ülkemiz üniversiteleri yabancı uyruklu öğrencilerin eğitim öğretim görmesi açısından çekim merkezi haline gelmiştir. Üniversite öğrencileri yabancı uyruklu öğrencilerle günlük yaşam deneyimlerinde çeşitli ortamlarda isteyerek veya zorunlu durumlardan dolayı bir araya gelmektedir. Sonuç olarak araştırmanın temel problemi yabancı uyruklu öğrencilerle birlikte olunan üniversite ortamında zenofobi konusunun anlaşılmasıdır.

Amaç

Araştırma da genel olarak ülkemize göç eden yabancı uyruklulara yönelik toplumda korkuya bağlı olarak düşmanlık tutumlarının var olup olmadığının üniversite öğrencileri kesitinden belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

- Katılımcılar yabancı uyruklu bireylerle etkileşimlerini iletişim açısından nasıl değerlendirmektedir?
- Katılımcıların ülkemize yönelik göç hareketlerine ilişkin değerlendirmeleri nasıldır?
- Katılımcılar yabancı uyruklu bireylerle etkileşimlerini kültürel açıdan nasıl değerlendirmektedir?

- Katılımcıların yabancı uyruklu bireylerin yaşadıkları zorluklara ilişkin değerlendirmeleri nasıldır?

Yöntem

Araştırma bir grup üniversite öğrencisinin yabancı uyruklulara yönelik korkularını günlük yaşam pratiklerindeki deneyimlerinden hareketle çıkarmak amacıyla nitel yöntemle gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda fenomenolojik araştırma deseni kullanılmıştır. Fenomenolojik araştırma, yaşadığımız dünyadaki günlük yaşamda karşımıza çıkabilecek olayları, deneyimleri, algıları, yönelimleri, kavram ve durumları ayrıntılı ve derinlemesine inceleyen bir araştırma türüdür (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Bu araştırma sürecinde, araştırılan fenomenle ilgili bireylerin yaşam deneyimlerine sahip olması bu deneyimleri paylaşması önemlidir (Creswell, 2013). Araştırmada çalışmanın amacına uygun olması nedeniyle fenomenolojik yaklaşım benimsenmiştir.

Çalışma Grubu ve Verilerin Toplanması

Nitel araştırmacılar için örneklem seçiminde önemli olan nokta “incelenecek insanların seçilme biçimlerini belirleyen temsil güçlerinden çok araştırma konusuyla ilgileridir” (Neuman, 2010). Fenomenolojik araştırmada araştırma konusu kişisel tecrübeler olduğundan bu tecrübeleri yaşamış ve yaşamakta olan kişiler araştırmanın çalışma grubunu (öznelerini) oluşturmaktadır. Araştırma örnekleminin hacminin büyük olması ve görüşme yapılan kişi sayısının fazla olması daha fazla bilgi elde etmeyi sağlamamaktadır (Sanders, 1982). Bu nedenle araştırmada amaçlı örnekleme yöntemi kullanılmış ve çalışma grubu 19 katılımcı (10’u kadın 9’u erkek) ile sınırlandırılmıştır. Araştırmacılarından birinin mezun olduğu üniversitenin fakültesinde yabancı uyruklu öğrencilerin fazla olması nedeniyle veri toplanmaya o fakülteden başlanmış ve daha sonra görece yabancı uyruklu öğrencilerin fazla olduğu diğer fakültedeki öğrencilerle de iletişime geçilerek katılımcılara ulaşılmış ve gönüllük ilkesi çerçevesinde araştırmaya katılmayı kabul eden kişilerden araştırmanın verileri aynı araştırmacı tarafından 2022 yılı Ocak ayında toplanmıştır. Her katılımcı ile 75-90 dakika arasında çevrimiçi tek görüşme yapılmıştır.

Verileri aynı araştırmacının toplaması verilerin güvenilirliği açısından önemlidir. Tekindal ve Arsu (2020)’ya göre; nitel araştırmalarda verilerin geçerlik ve güvenilirliğine yönelik kullanılan yöntemlerden; veri kaynaklarından doğrudan alıntılar yapma ve verileri ayrıntılı betimleme yöntemleri bu araştırmada kullanılmıştır. Yapılan araştırmanın, yapılan diğer çalışmalarla benzer sonuçlar elde etmesi dış geçerliğin sağlanması açısından önemlidir.

Tablo 1.
Çalışmaya Katılan Üniversite Öğrencilerine Ait Demografik Bilgiler

	Sayı	%
Kadın	10	52,63
Erkek	9	47,37
Toplam	19	100

Çalışmaya katılan öğrencilerin yaşları 17 ve 26 arasındadır. Öğrencilerin yaş ortalaması ise 21 olarak bulunmuştur. Çalışmaya katılan öğrencilerin İİBF ve Mühendislik Fakültesi öğrencisi olup Erzincan ilinde öğrenim görmekte olması bu araştırmanın sınırlılığını oluşturmaktadır.

Verilerin Analizi

Nitel araştırmalar araştırılan öznelere bakış açılarını ve anlam dünyalarını, araştırılan kişinin gözünden ortaya koymayı amaçladığından görüşme tekniğinin belirleyici özelliği, görüşmecilerin bakış açılarını, duygu ve düşüncelerinin ortaya çıkarılması üzerine odaklanmasıdır. Nitel araştırmalarda görüşmeler, nicel araştırmalarda olduğu gibi daha yüzeysel değil derinlemesine şekilde gerçekleştirilmektedir (Kuş, 2012). Bu kapsamda araştırmanın veri toplama aracı araştırmanın amaçları çerçevesinde araştırmacılar tarafından hazırlanmıştır. Hazırlanan yarı yapılandırılmış görüşme formu 11 açık uçlu sorudan oluşmaktadır. Sorular genelden özele doğru ve alt amaçları ölçmeye yönelik olarak hazırlanmıştır.

Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle araştırmacılar tarafından analiz edilmiştir. Verilerin analizi için MAXQDA (2020) programı kullanılmış olup araştırmanın alt amaçlarında belirlenen temalardan kodlama oluşturulmuş ve bu bağlamda elde edilen görüşme dokümanları araştırmacılarca analiz edilmiştir. Her bir tema için kodlar oluşturulmuştur. Kodlar görüşme yapılan öğrenciler için K1, K2, K3 şeklinde belirtilmiştir.

Bulgular

1. İletişim Açısından Değerlendirme

Tablo 2.
Çalışmaya Katılan Öğrencilerin Yabancı Uyruklu Bireylerle Tanışıklık/Komşuluk Vb. Durumu

	Kişi	%
Var	14	73,68
Yok	5	26,32
TOPLAM	19	100

Çalışmaya katılan öğrencilerin 14'ünün yabancı uyruklu bireylerle tanışıklık/komşuluk durumunun olduğu, 5 öğrencinin ise yabancı uyruklu bireylerle herhangi bir tanışıklık/komşuluk durumunun olmadığı bulunmuştur.

Tablo 3.

Çalışmaya Katılan Öğrencilerin Bu Deneyimi Nasıl Değerlendirdiklerine Yönelik Veriler

Tema	Alt Tema	Kodlar
Bu Deneyimi Değerlendirme	Olumlu	Kültürel Çeşitlilik (K8) Bakış Açısının Gelişmesi (K2, K4) Bizden Biri Gibi Olma (K18) Çok Sıcak Kanlılar (K3) Farklılıklarla Etkileşimin Güzel Olduğu (K5, K7, K16, K17)
	Olumsuz	Bize Göre Değişik ve Garip Fikir/ Davranışlar (K10, K13, K15)

Çalışmaya katılan öğrencilerden yabancı uyruklu bireylerle tanışıklık/komşuluk durumu bulunan bireylerden 9'u söz konusu deneyimi olumlu olarak değerlendirirken, çalışmaya katılan 3 öğrenci bu deneyimi olumsuz olarak değerlendirmiştir.

“Açıkçası hangi çerçeveden baktığınız önemli, örneğin bir kültür çerçevesinden bakıyorsanız, farklı kültürlerin farklı toplumların birbirleriyle etkileşimini her zaman mantıklı bulmuşumdur. Farklı bir kültür, yeni farklı deneyimler, farklı farklı insanlar kesinlikle olumlu bir şey olduğunu söyleyebilirim.” (K16)

“Bu deneyim yabancı kişinin mensup olduğu ülkeye göre değişiyor. Orta Asya”dan ve Türkiye Cumhuriyetleri’nden olanlarla iyi iken, bir Suriyeli, Afganlı ile olumlu değil çünkü onlar daha kaba, saygısız ve uyumsuzlar” (K9)

2. Yabancı uyruklu bireylerle iletişimlerini nasıl değerlendirdikleri

Öğrencilerin yabancı uyruklu bireylerle iletişimlerini nasıl değerlendirdiklerine ilişkin görüşlerine aşağıda verilmiştir.

İletişim Yok: Çalışmaya katılan öğrencilerden bir kısmı yabancı uyruklu bireylerle iletişimlerinin dil bilmedikleri, fikir yapılarının uyuşmadığını düşündükleri için iletişim kurmadıklarını belirtmişlerdir.

İletişim İyi Değil: Çalışmaya katılan öğrencilerden bir kısmı yabancı uyruklu bireylerle iletişimlerinin, dillerini bilmediklerinden ötürü iyi olmadığını belirtirken, bir öğrenci de yabancı uyruklu bireylerle iletişimlerinin mesafeli olduğundan bahsetmiştir.

İletişim İyi: Çalışmaya katılan öğrencilerin bir kısmı yabancı uyruklu bireylerle olan iletişimlerini, dillerini bildiklerinden ötürü iyi değerlendirmekte, onları anlamaya çalıştıklarından dolayı iletişimlerinin iyi olduğunu düşünmekte, yabancı uyruklu bireylere nasıl yaklaşırlarsa öyle sonuç aldıklarını sıcak yaklaştıklarında sıcak kanlı bireyler olduklarını düşündüklerini, farklılıkları sevdiklerinden ötürü iletişimlerinin güzel olduğunu düşündüklerini ifade etmişlerdir.

“Yabancı bireylerle iletişimim yaş ve eğitim durumuna göre farklılaşmaktadır, gençler kültürel uyum ve dil konusunda daha iyi oldukları için onlarla biraz daha olumlu diyebilirim.” (K9)

“İletişimleri onlara sıcak yaklaştığımızda onlardan pozitif sonuç alıyoruz ve çok sıcak kanlı insanlar.” (K2)

3. Yabancı uyruklu bireylerle genel olarak düşüncelerinizin uyuştuğunu düşünüyor musunuz?

Tablo 4.

Çalışmaya Katılan Öğrencilerin Yabancı Uyruklu Bireylerle Genel Olarak Düşüncelerinin Uyuşup Uyuşmama Durumu

Tema	Alt Tema	Kodlar
Düşünceleri n Uyuşma Durumu	Evet	Düşüncelerimiz Uyuşuyor (K1, K8, K10)
	Hayır	Düşüncelerimiz Uyuşmuyor (K2, K16, K9, K11, K14, K17)
		Bakış açısı farklı (K2)
		Düşünce Yapısı Farklı (K16)
	Kısmen	Konudan Konuya Değişme (K3, K4, K5, K7, K12, K13, K15, K18, K19)
		Dini olarak düşünce uymaması (K18, K19)
		Geldiği ülkeye göre değişkenlik (K15)
Bilmiyo r	Sürekli iletişim olmadığı için yorum yapamama (K7, K12, K13)	

Çalışmaya katılan öğrencilerden 3’ü yabancı uyruklu bireylerle düşüncelerinin genel olarak uyuştuğunu, 7’si düşüncelerinin uyuşmadığını, 6’sı düşüncelerinin kısmen uyuştuğunu, 3’ünün ise hem sürekli iletişim halinde olmadıkları için yorum yapamadıklarını hem de düşüncelerinin uyuşma durumunun konudan konuya değiştiğini belirtmiştir.

“Düşünüyorum, sonuçta hepimiz insanız insani duygular öne çıktığı için benim için ben uyuştuğunu düşünüyorum” (K1)

“Bu değişen bir durum bence ben özel şahsi olarak değerlendirmek istiyorum, düşünce yapımızın uyduğunu düşünüyorum, bir yönden de düşünmüyorum, farklı bir durum bu, ülkemize göç eden Suriyelilerle fikirlerimiz uyuyor ama diğerleriyle biraz uyuşmuyor, batıdan göç edenlerle, genelde batıdan göç olmuyor ülkemize ama ya da nadir oluyor, onlarla düşünce yapılarımızın uyduğunu düşünmüyorum.” (K15)

Göç Hareketlerine Yönelik Değerlendirme

Göç Hareketlerini Değerlendirme

Ekonomik; Çalışmaya katılan öğrenciler çoğunluğu ülkemize yönelik göç hareketlerini değerlendirirken ekonomik açıdan ülkemizi kötü ve olumsuz etkilediğini, bu durumun ülkemizdeki işsizlik oranını artırdığını belirtmiştir. Bir öğrenci ise ülkemize iş için gelen yabancı uyruklu bireylerin ülkemiz açısından olumlu olduğunu dile getirmiştir.

Psikolojik; Öğrencilerin bir kısmı ülkemize yapılan göçleri psikolojik açıdan değerlendirdiklerinde, söz konusu göç olgusunun olumsuz etkilediğini belirtmişlerdir.

Sosyal; Çalışmaya katılan öğrencilerden ülkemize yönelik göç hareketlerini sosyal boyutta olumlu olarak değerlendirenlerin farklı kültürlerin bir arada olmasından memnun oldukları, turizm ve eğitim amaçlı ülkemize gelen yabancı uyruklu bireylerin ülkemize olumlu katkılar sağlayacağını düşündüklerini belirtmişlerdir. Yine sosyal boyutta olumsuz olarak değerlendiren öğrenciler ise; çok fazla yabancı uyruklu bireyin ülkemizde olduğunu, bölgeler arası eşitsizlik, dengesizlik meydana getirdiği ve gecekondulaşmayı artırdığını, mülteci sorununu, kültür ve değer yargılarımızı olumsuz etkilediklerini, eğitim seviyelerinin düşük olduğunu ve çoğunlukla geri kalmış ülkelerden geldiklerini düşündükleri için göç hareketlerini olumsuz değerlendirdiklerini belirtmişlerdir.

“Turizm ve Eğitim amaçlı gelenlere olumlu bakıyorum. Diğerlerine karşıyım” (K10)

“Türkiye'deki göç alan yerde birçok sorun çıkmıştır. Gecekondulaşmayla artmıştır. İnsanlarda psikolojik sorunlar ortaya çıkmıştır.” (K8)

Göç Olaylarını Farklı Boyutlarda Değerlendirme

Ekonomik boyut; Çalışmaya katılan öğrencilerin çoğu, ülkemize yönelik artan göç hareketlerine ekonomik olarak olumsuz baktıklarını, ülkemizi kötü etkilediğini, yabancı uyruklu bireylere yapılan yardımların ekonomiyi zor duruma getirdiğinden bahsetmişlerdir. Çalışmaya katılan bir öğrenci ise artan göç hareketlerinin ülkemiz ekonomisine olumlu katkısının olduğunu belirtmiştir.

“Sosyal olarak arkadaşlık komşuluk yapıyoruz ekonomi içse ülkemiz için çalışmaya geldikleri için ekonomiyi faydaları olduğunu düşünüyorum” (K3)

Sosyal Boyut; Çalışmaya katılan öğrencilerden ülkemize yönelik artan göç hareketlerini olumlu değerlendiren bir kısım öğrenci, farklılıklarla bir arada yaşamının ve arkadaşlık, komşuluk ilişkisi kurmanın güzel olduğunu düşündüklerini belirtmiştir. Öğrencilerin çoğunluğu ise olumsuz değerlendirdiklerini, artan göç olaylarında farklılıkların çoğaldığını ve bu durumun kötü olduğunu, toplumsal yapıda değişiklik meydana getirdiğini, kültürümüzü değiştirdiğini, sosyal bozukluklara yol açabileceğini ve nüfus kalabalığına yol açtığını ifade etmiştir.

Psikolojik Boyut: Çalışmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu artan göç olaylarının psikolojik olarak olumsuz etkilediğini, kendilerini yabancı ve güvensiz hissettiklerini, korku duyduklarını, ülkemizdeki gençlere verilmeyen şansların göç eden bireylere verildiğini düşündüklerini ifade etmişlerdir.

“... Küçük şehirlerde değil de büyük şehirlerde kendimizi yabancı gibi hissetmemiz...” (K7)

“...Psikolojik olarak, bu durum gençleri biraz olumsuz etkiliyor diye düşünüyorum çünkü ülkemiz gençlerine verilmeyen şanslar göç eden kişilere verildiğini düşünüyorum...” (K15)

“Yazın Suriyeli gençlerin denize girip eğlenmesine karşın bizim askerlerimiz Suriye de şehit olması psikolojik olarak benim için sorun olmuştu.” (K18)

Hukuki Boyut: Çalışmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu artan göç olaylarını hukuki açıdan olumsuz değerlendirdiklerini, yasalarımızı bilmediklerinden ötürü suç işleyebilecekleri, medyadan takip ettikleri kadarıyla artan göçle birlikte ülkemizde olayların ve suçların arttığını, suç işleme potansiyellerinin yüksek olduğunu düşündüklerini belirtmişlerdir. Çalışmaya katılan bir kısım öğrenci ise hukuki olarak eşit davranıldığı sürece hiçbir sorun olmayacağını düşündüklerini beyan etmiştir.

“...Hukuki olarak da basında da konu olan yabancı uyruklu insanların suç işleme potansiyelinin yüksek olduğu kanısına varmaktayım.” (K13)

Kültürel Açıdan Değerlendirme

Kültürel özellikler

Yaşam Tarzı: Çalışmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu yabancı uyruklu bireylerin yaşam tarzlarının farklı olduğunu, yemek kültürlerinin, giyim tarzlarının, geleneklerinin farklı olduğunu belirtmiştir.

Düşünce ve Davranış Tarzı: Çalışmaya katılan bir kısım öğrencilerin, yabancı uyruklu bireylerin nezaketli olduklarını, saygı konusunda özensiz olduklarını, ilişki ve iletişimlerinde mesafeli olduklarını, akrabalık bağlarının olmayıp daha bireyci olduklarını düşündüklerini belirtmiştir.

Din ve İnanış: Çalışmaya katılan öğrencilerin bir kısmı yabancı uyruklu bireylerin din ve inanışlarının farklı olduğundan bahsetmişlerdir.

“akrabalık bağları yok, daha çok bireyciler.” (K1)

“Öncelikle řunu belirtmek isterin ki yabancı bireylerin kùltürel özelliklerini beğenmiyorum, çok benciller ve bizim kùltürümüzde var olan toplu ortamlardaki davranış adabı, büyüklere, kadınlara saygı konusunda özensizler.” (K9)

“Etrafımda gördüğüm Suriyeli vatandaşların düğünlerinin bize göre daha farklı olduğunu ayrıca yeme içme kùltürünün ise bize yakın olduğunu söyleyebilirim.” (K13)

Kùltürel farklılıklar

Evet: Çalışmaya katılan öğrencilerin tamamı yabancı uyruklu bireylerle kùltürel farklılıklarımız olduğunu düşündüklerini ifade etmişlerdir.

Yaşam Biçimi: Çalışmaya katılan öğrencilerin bir kısmı yabancı uyruklu bireylerle, yaşam biçimlerimizin, giyim tarzlarımızın, yemeklerimizin, düğün geleneklerimizin, ekonomik ve eğitim durumlarımızın, çalışma kùltürlerimizin farklı olduğunu ifade etmiştir.

Bakiş Açısı: Araştırmaya katılan öğrencilerin bazıları yabancı uyruklu bireylerle, bakış aılarımızın ve davranışlarımızın farklı olduğunu beyan etmiştir.

Akrabalık Bağı: Çalışmaya katılan öğrencilerin bir kısmı yabancı uyruklu bireylerle akrabalık bağlarımızın farklı olduğunu, yabancı uyruklu bireylerin daha çok bireyci olduklarını ifade etmiştir.

Din ve İnanış: Çalışmaya katılan öğrencilerin bir kısmı yabancı uyruklu bireylerle din ve inanışlarımızın farklı olduğunu belirtmiştir.

“Evet, olaylara bakış açısından yaşama biçimlerine kadar farklılıklar olduğunu düşünüyorum. Örneğin yaşama biçimleri olarak mesela akrabalık bağları yok onlarda, benim toplumum da toplum daha çok öne çıkarken bireysellik onlarda öne çıkıyor.” (K1)

“Bir önceki sorunuzun cevabında da dediğim gibi toplu bulunulan ortamlarda örneğin bir toplu taşıma aracında biz kısık sesle konuşma adabına sahipken onlar olabildiğine yüksek sesle rahatsız edici konuşuyorlar. Bizler yaşlılara hastalara vb. yer verirken onlar görmezden geliyorlar. Ha keza oturma adapları yok, yayılarak oturabiliyorlar. Herhangi bir kamu kuruluşunda sıra beklemek yerine kendilerine öncelik tanınmasını istiyorlar.” (K9)

“örnek vererek açıklamak istiyorum komşum turşuya çok şaşır mıştı ve aşırı beğenmişti ama onların yemek sonrası yedikleri bir tatlı vardı adı aklıma gelmiyor ama bana çok garip gelmişti tamamını bitirememiştim.” (K18)

Kültürümüze Zarar Verme Durumları

Tablo 5.

Çalışmaya Katılan Öğrencilerin Yabancı Uyruklu Bireylerin Kültürümüze Zarar Verme Durumlarına İlişkin Değerlendirme Verileri

Tema	Kodlar
Kültürümüze Zarar Verme Durumu	Zarar Vermiyorlar (K1, K2, K3, K4, K5, K7, K8, K10, K15, K17, K18, K19)
	Zarar Veriyorlar (K6, K9, K13, K14, K17)
	Kısmen (K11, K12)

Çalışmaya katılan öğrencilerin 12'si yabancı uyruklu bireylerin kültürümüze zarar vermediğini belirtirken, 5'i kültürümüze zarar verdiklerini, 2'si ise bu durumun kısmen olduğunu belirtmiştir.

“Türkiye yavaş gelişen bir ülke, yabancı uyruklu kişilerin kültürümüze zarar verdiğini düşünmüyorum. Kültürümüze bağlı bir ülkeyiz. Kültürlerimizden kopmadan farklılaştığımızı düşünüyorum. Kötü yönde etkilemiyor.” (K15)

“Hayır bence zarar vermiyorlar. Türk milleti olarak hemen onları kendi kültürümüze alıştırıyoruz” (K18)

Zarar Verdikleri Konular

Sosyal Zarar: Çalışmaya katılan öğrencilerin bir kısmı yabancı uyruklu bireylerin kültürümüze sosyal açıdan zarar verdiklerini düşündüklerini ifade etmiştir. Mahalle kültürüne zarar verdiklerini, sınıf içi huzura olumsuz etki yarattıklarını, ilerleyen süreçte yabancı uyruklu bireylerin sayısının daha da artacağından ötürü yozlaşma ve asimile durumlarının ortaya çıkacağını düşündüklerini beyan etmiştir.

Hukuki Zarar: Çalışmaya katılan öğrencilerin bir kısmı yabancı uyruklu bireylerin kültürümüze hukuki olarak zarar verdiklerini düşündüklerini ifade etmiştir. Fiziksel zarara neden olduklarını, yasadışı olayları arttırdıklarını düşündüklerini belirtmiştir.

“En başta mahalle kültürüne zarar veriyorlar. Sınıf içi iletişimde bizde öğretmene saygı fazlayken onlar saygısız davranışlarıyla sınıf içi olumsuz örnek olabiliyorlar.” (K9)

“Kalabalık olma durumunda bizde onlara göre davranacakmışız gibi duruyor ve yemek kültürümüzün çok değişeceğine inanıyorum” (K10)

“Daha çok fiziksel olarak zarar verdiklerini düşünüyorum. Ancak bunun tek taraflı bir davranış olmadığını çoğu zaman dışlanma vb. durumlarla ortaya çıkabileceğini düşünüyorum.” (K11)

Yabancı Uyruklu Bireylerin Yaşadıkları Zorluklara İlişkin Değerlendirme

Yaşadıkları zorluklar

Dil ve İletişim: Çalışmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu yabancı uyruklu bireylerin dil ve iletişim konusunda zorluk yaşadıklarını belirtmiştir.

Adaptasyon ve Dışlanma: Çalışmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu yabancı uyruklu bireylerin yeni bir kültür, yeni bir ülke ve çevreye geldiklerinden ötürü adaptasyon sorunu yaşadıklarını ve dışlanmaya maruz kaldıklarını, kendilerini yalnız hissettiklerini ifade etmiştir.

Yaşam: Çalışmaya katılan öğrencilerin bir kısmı yabancı uyruklu bireylerin dinlerini yaşayamadıklarını, barınma ve iş konusunda zorluk yaşadıklarını, yemek kltürlerimizin farklı olduğundan ötürü yemek konusunda zorlandıklarını belirtmiştir. Çalışmaya katılan bir öğrenci ise yabancı uyruklu bireylerin hiçbir zorluk yaşamadıklarını, ülke vatandaşlarından daha rahat yaşam sürdürdüklerini beyan etmiştir.

“Yabancı bireyler de her şeyden önce özellikle yaşı otuz üzeri olanlarda dil sorunu bununla birlikte barınma ve iş konusunda sıkıntı yaşamaktadırlar. Yine yaşı daha ileri olanlar evre ile sosyal ilişki kurmakta zorlandıkları için yalnızlık hissetmektedirler.” (K9)

“Yeni bir yaşam yeri, farklı bir kültür ve dil, bilmedikleri bir coğrafya ve bunun gibi bir çok farklılıklarla karşılaşmak oldukça güç olacaktır. Sahip oldukları etnik köken açısından ve farklılıklarından dolayı toplum içerisinde dışlanma ve etiketleme durumları oldukça yüksektir.” (K12)

“Bence bir zorluk yaşamıyorlar, lkemizde güllük gülistanlık geçiriyorlar, diğer ülkelerde avrupada da zorluk yaşadıklarını düşünmüyorum, hatta bence Türkiye ye böyle daha çok kolaylıklar elde ettiklerini düşünüyorum.” (K15)

Tartışma

Realist teori'ye göre bireyler; yabancı bireyleri ekonomik bir tehdit unsuru olarak algılamakta ayrıca bireyler kendilerini güvensiz hissetmektedir (Pedahzur, 1999). Araştırma sonucunda realist teoriye paralel sonuçlar elde edilmiştir. Çalışmanın sonucunun literatür ile uyumlu olduğu görülmektedir. Öğrencilerin yabancı bireyleri ekonomik tehdit olarak gördükleri bu durumun da yabancıya karşı bir ön yargı olarak kendini gösterdiği, zenofobik tutum açısından önemli bir unsurdur.

Kaldık'ın (2021) uluslararası göç bağlamında sığınmacılara yönelik yabancı düşmanlığının incelenmesi ile ilgili yaptığı çalışmada, yerel halkın yabancılara yönelik düşmanca tutumlara sahip olmasının çeşitli nedenleri arasında ekonomik kaygıların önemli olduğu, bundan ötürü sığınmacıların istihdam olanaklarını olumsuz etkilediklerine dair kaygıların genellikle ön plana çıktığı görülmüştür. Thorleifsson'nın (2016) bir çalışmasında; katılımcıların ezici çoğunluğunun Suriyeli mültecilerin, kendilerinin işlerini elinden aldıklarını, alınan maaşları düşürdüklerini, mali açıdan haksız derecede desteklendiklerini düşünmeleri sebebiyle ekonomik olarak değerlendirdiklerinde zenofobik bakış açılarını etkilediği ortaya konmuştur. Kaldık (2021) ve Thorleifsson'nın (2016) çalışmaları ile yapılan çalışmanın paralel olduğu ve araştırmaya katılanların büyük çoğunluğunun gençlerden oluştuğu göz önüne alındığında, ülkemiz ekonomik şartları ve işsizlik oranlarının gençler üzerinde ekonomik kaygılara sebep olduğu düşünüldüğünden ekonomik unsurlar zenofobik tutumları besleyen önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır.

Akande, Musarurwa and Kaye (2018); bir araştırmasında, ekonomik olarak yoksun olan bölgelerdeki katılımcıların yabancılara yönelik olumsuz duygular besleme olasılığının daha yüksek olduğu görülmüştür. Riaz (2024); bir çalışmasında, yerel eşitsizliğin yüksek olduğu bölgede yaşayan bireylerin, güçlü bir milliyetçilik görüşüne sahip olduğu ve yabancılara yönelik olumsuz duygular besleme oranının yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Araştırmada, yukarıdaki araştırmalar ile paralel sonuçlar elde edilmiştir. Çalışma sonucunda öğrenciler, yabancılara ülke ekonomisini olumsuz yönde etkileyen ekonomik anlamda ciddi bir zorluk oluşturan ülkedeki bireylerin işsiz olmalarının sebebi olarak görmektedir. Bu durum da öğrencilerin zenofobik tutumlarını artıran bir unsurdur.

Joshanloo'nun (2022) bir araştırmasında; katılımcıların çoğunluğunun yabancı düşmanlığını artıran etken olarak ekonomik nedenlerden çok, daha yüksek düzeyde geleceğe yönelik umut ve optimal psikososyal işleyişin (örneğin; yeterli sosyal destek ve yaşam seçimlerinde özgürlük) daha düşük yabancı düşmanlığı düzeyine sahip olmaları görülmüştür. Gurinskaya, Nalla and Polyokava (2024); bir çalışmasında, katılımcıların yabancı uyruklu bireyleri ekonomik tehdit olarak görmelerinin yabancı düşmanlığı tutumlarının güçlü bir yordayıcısı olmadığını ortaya koymuştur. Bu araştırma ile yapılan çalışmaların paralel olmadığı, araştırmaya katılan katılımcıların büyük çoğunluğunun ülkemiz ekonomik şartlarının zenofobik tutumları üzerinde önemli bir etken olduğu görülmüştür.

Yine Kaldık'ın (2021) bir çalışmasında sığınmacıların, ülkenin güvenliğini olumsuz yönde etkiledikleri, çeşitli suçlara karıştıkları ve demografik dengelyi olumsuz etkiledikleri yönündeki kaygıların da zenofobik tutumlarını etkilediği görülmektedir. Kardeş, Banko ve Akman (2017); çalışmasında medyada yer alan olumsuz haberlerin, toplumun sığınmacılar hakkında önyargılara sahip olmasına sebep olduğunun söylenebilirliğinden bahsetmiştir. Campbell and Adam (2017)'ın çalışmasında öğrencilerin yabancı düşmanlığına ilişkin tutumları incelendiğinde,

medyanın olumsuz eylemlerinden etkilendiklerini ifade etmiştir. Momoc (2016)' un çalışmasında sosyal medyanın bireylerin, yabancı insanlara karşı tutumlarını olumsuz yönde etkilediği ortaya konulurken araştırmada yukarıdaki çalışmalarla benzer sonuçlar elde edilmiştir. Araştırmaya katılan öğrencilerin bir kısmı, medya da yansıyan haberlerin de etkisiyle ülkemize göç eden yabancıları ülkede çeşitli suçların temel nedeni olarak gördüklerini belirtmişlerdir. Son zamanlarda yükselen suç oranları ve medya da söz konusu suçların görünürlüğünün artmasıyla, medya yabancı korkusu veya yabancı düşmanlığına sebep olacak şekilde haber başlıkları ve içeriği kullanmaktadır. Söz konusu haberlerden ötürü bireylerin yabancı uyruklu bireyleri ülke güvenliğini tehdit eden bir unsur olarak gördüğü düşünölmektedir. Bu durum da öğrencilerin zenofobik tutumlarına etki eden önemli bir unsurdur.

Yine Kardeş vd. (2017); yaptıkları çalışmada sığınmacıların gittikçe artan nüfusu ve Türkiye'de doğan sığınmacı çocukları da Türk toplumunun kayđı duymasına sebep olduğu, yükselen sığınmacı nüfusunun gelecekte toplumsal problemler oluşturacağı ve ülkenin geleceğini tehdit ettiği görüşünün yaygınlığını ifade etmiştir. Gurinskaya, Nalla and Polyokava (2024); bir çalışmasında, toplumdaki bireylerin yabancı bireylere yönelik algıladıkları kültürel tehditlerin yabancı düşmanlığı konusunda tutumlarının güçlü bir yordayıcısı olduğunu ortaya koymuştur. Bu çalışmada benzer biçimde öğrencilerin bir kısmı gelecekte yabancı uyruklu birey sayısının ülke nüfusunun çoğunluğunu oluşturacağı ve Türk kültürünün yabancı kültüre uyum sağlamak zorunda kalacağını düşündüklerini ortaya koymuştur. Ülkemizde yaşayan yabancı uyruklu birey sayısının artması ile birlikte yerli halk ile yabancı uyruklu bireyler bir arada yaşamaktadır. Söz konusu durumda ister istemez iletişim ve etkileşim halinde olan bireyler zamanla yeni kültürel değerler benimseyebilir ya da var olan kültürel değerleri değiştirebilirler. Bu durum da öğrencilerin zenofobi tutumlarını etkilemektedir.

Moore'nin (2017) araştırmasında, araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğu farklı ölkelerden bireylerle tanışmanın kendilerini iyi hissettirdiğini, yabancı öğrenciler ile birlikte üniversite ortamında çeşitliliğin muhteşem olduğunu düşünmektedir. Yapılan çalışmada da, söz konusu çalışma ile paralel olarak araştırmaya katılan öğrencilerin çoğunluğunun yabancı uyruklu bireylerle tanışma deneyimlerini olumlu olarak değerlendirdikleri görölmüştür. Bu durum zenofobik tutumlarını etkilemektedir.

Özdemir ve Öner-Özkan'ın (2016) alışmasında; Araştırmaya katılan öğrencilerin, Suriyeli mültecilere yönelik sosyal temsillerinin çoğunlukla olumsuz olduğunu ve Suriyeli mültecilerin Türkiye'de geleceğe, huzura, sosyal yapıya ve ekonomiye yönelik bir tehdit şeklinde algılandığını göstermektedir. Yapılan çalışmada da bu çalışmayla paralel olarak öğrencilerin çoğunluğunun yabancılara yönelik algısının olumsuz olduğu, ekonomik, sosyal, psikolojik ve hukuki boyutlarda da olumsuzluk oluşturduklarını düşündüklerini ifade etmiştir. Bu durum zenofobik tutumlarını etkilemektedir.

Yine Özdemir ve Öner-Özkan'ın (2016) çalışmasında Suriyeli mültecilere yönelik destekleyici ve olumlu sosyal temsillerin fazlalığı olumsuz temsillere oranla daha azdır. Fakat yine de Suriyeli mültecilerin masum oldukları, toplumda mültecilere yönelik aşırı ırkçı ifadelerin bulunduğu ve iktidarın da daha fazla yardımda bulunması gerektiği gibi düşüncelerin varlığını ifade etmiştir. Yapılan çalışmada, bu çalışmaya paralel olarak öğrencilerin bir kısmının yabancılara karşı bakış açılarının olumlu olduğu, onların dışlanmayı hak etmedikleri, aslında nasıl yaklaştıklarına bağlı olarak böyle yaklaştıkları ve sıcakkanlı insanlar olduklarını düşündüklerini belirtmiştir.

Sonuç

Son yıllarda göç olgusu ülkemizde de dünyada da artış göstermektedir. Artan göç hareketleriyle birlikte ülkede farklı kültürler bir arada yaşamakta ve günlük yaşamda kaçınılmaz biçimde etkileşim halinde olunmaktadırlar. Bu etkileşimin niteliğini bireylerin yabancılara ilişkin ön yargıları, kalıp yargıları, ayrımcılıkla ilgili tutum ve davranışları belirlemektedir. Yapılan bu çalışmada, katılımcıların çoğunluğu yabancı uyruklu bireylerle iletişimlerini değerlendirirken dil problemlerinden ötürü yabancı uyruklu bireylerle iletişim kuramadıklarını veya yabancı uyruklu bireylerle kurdukları iletişimin yeterli/etkili olmadığını belirtmiştir. Katılımcıların bir kısmı ise yabancılarla kurdukları iletişimi “iyi” olarak değerlendirirken, yabancı uyruklu bireyleri “çok sıcak kanlı” insanlar olarak tanımlamışlardır. Yabancı uyruklu bireylerle iletişimlerinin iyi olduğunu düşünen katılımcıların çoğunluğunun yabancı uyruklu bireylerle sağlıklı bir komşuluk veya arkadaşlık ilişkisi kurdukları için bu şekilde ifade ettikleri görülmüştür. Katılımcıların çoğunluğu yabancı uyruklu bireylerle düşüncelerinin uyumadığından bahsederken, diğer bir çoğunluk ise konudan konuya uyumlarının da değiştiğini belirtmiştir.

Araştırma sonucunda, katılımcıların göç hareketlerine yönelik değerlendirmelerine bakıldığında öğrencilerin çoğunluğu yabancıların ülke ekonomisine yük yarattıklarını ifade etmişlerdir. Sosyal açıdan da öğrencilerin büyük çoğunluğu yabancıların nüfus kalabalığı oluşturdukları ve toplumsal yapıda değişiklik meydana getirdiklerini, kültür ve değer yargılarımızı olumsuz etkilediklerini ifade etmişlerdir. Psikolojik açılardan katılımcıların bir kısmı kendilerini güvensiz hissettiklerini, korku duyduklarını ve ülkemizdeki gençlere verilmeyen bazı şansların yabancılara verildiğinden dolayı olumsuz etkilendiklerini ifade etmişlerdir. Hukuki olarak değerlendiren öğrencilerin bir kısmı da medyaya yansıyan haberlerden de öğrendikleri kadarıyla yabancı uyruklu bireylerin toplumda kargaşaya sebep oldukları, toplumdaki çeşitli suçların nedenini oluşturdukları ve ülkemizdeki suç oranlarını artırdıklarını ifade etmişlerdir.

Araştırma sonucunda kültürel açıdan değerlendirmede bulunan katılımcıların çoğunluğu, kültürel farklılıklarımızın fazla olduğunu belirtmişlerdir. Yaşam tarzlarımızın, yemek kültürünün, giyim tarzları, düşünce ve davranış tarzları, din ve inanışlar ve akrabalık bağlarımızın farklı olduğunu belirtmişlerdir. Araştırmaya

katılan öğrencilere, yabancı uyruklu bireylerin kültürümüze zarar verip vermediği sorulduğunda ise öğrencilerin çoğunluğu yabancı uyruklu bireylerin kültürümüze zarar vermediğini ifade ederken, bir kısmı toplumsal yaşamda zarar verdikleri, kalabalık nüfusa sahip olduklarından dolayı ilerleyen süreçte kendilerinin azınlık durumuna düşerek yabancı bireylerin kltrlerine adapte olmak zorunda kalacaklarını belirtirken, bazı öğrenciler de çeşitli suçlara neden olduklarını düşünmelerinden ötürü kültürümüze zarar verdiklerini ifade etmişlerdir.

Araştırma sonucunda katılımcılara yabancı uyruklu bireylerin yaşadıkları zorluklar sorulduğunda ise öğrencilerin çoğunluğu yabancıların dil, adaptasyon ve dışlanma, yaşam tarzlarının farklılığından dolayı yemek, din konularında zorluklar yaşadıklarını ifade etmişlerdir.

neriler

Özellikle yerel yönetimler yabancı uyruklu bireylerle yerel halkın kaynaşması adına yabancı uyruklu bireyler ve yerel halk arasında oluşan n yargıları ortadan kaldırmak için hem yabancı uyruklu bireylerin kltrlerine ilişkin hem de Türk kültürüne ilişkin kültürleri tanıtarak toplumdaki bireyleri kaynaştıracak çeşitli etkinlikler, festivaller, sergiler ve bilimsel toplantılar, düzenleyebilir.

Medya yabancı uyruklu bireylerle ilgili haberlerde dili özenli ve dikkatli kullanarak, yabancılara karşı ön yargı oluşturacak şekilde haber yapmamaya dikkat etmelidir.

Yabancı uyruklu bireylere ilişkin yapılan sosyal ve ekonomik yardımlarla ilgili bilgilendirmeye yönelik çalışmaların yapılmasına ve kamuoyu ile bunların şeffaf biçimde paylaşılmasına gereksinim vardır.

Farklı disiplinlerce zenofobi ile ilgili farklı kesimlerin görüş ve düşüncelerini ortaya koyacak, hem nitel hem de nicel araştırmaların yapılması konunun bilimsel ltrlerle ortaya konulmasında yarar olduğu söylenebilir. Buna ek olarak zenofobi konusunda çalışma yapmak isteyen araştırmacılar, toplumda oluşan zenofobik tutumların nasıl azaltılabileceği veya ortadan kaldırılabilceği ile ilgili farklı bakış açıları içeren çalışmalar yaparak uygulama sürecine katkı sunabilir.

ıkar atışması

Yapılan bu araştırmada yazarlar arasında herhangi bir çıkar atışması bulunmadığını beyan ederim.

Etik Kurul İzin Bilgisi

Bu çalışma Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırmaları Etik Kurulunun 26.11.2021 tarihli 11 sayılı oturumunda alınan 2021-923 sayılı karara göre etik açıdan uygun bulunmuştur.

Kaynakça

- Akande, O. D., Musarurwa, H. J., & Kaye, S. B. (2018). Students' attitudes and perceptions on xenophobia: A study of a university in Durban. *Journal of Student Affairs in Africa*, 6(2), 1-17. <https://doi.org/10.24085/jsaa.v6i2.3307>
- Asia-Pacific NGO Meeting for the World Conference. (2001). Declaration on Racism, discrimination, Xenophobia and Related Intolerance against Migrants and Trafficked Persons. Asia-Pacific NGO Meeting for the World Conference Against Racism, Racial Discrimination, Xenophobia and Related Intolerance. Teheran, Iran. 18 February 2001. https://www.oas.org/dil/afrodescendants_durban_declaration.pdf
- Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiserliği (1998). *Mülteci Statüsünün Belirlenmesinde Uygulanacak Ölçütler ve Usuller Hakkında Elkitabı* (Yeniden Gözden Geçirilmiş Baskı).
- Campbell III, J. A. (2017). Attitudes towards refugee education and its link to xenophobia in the United States. *Intercultural Education*, 28(5), 474-479. <https://doi.org/10.1080/14675986.2017.1336374>
- Creswell, J. W. (2013). Nitel araştırma yöntemleri: Beş yaklaşıma göre nitel araştırma ve araştırma deseni. (M. Bütün, S. Demir, Çev.). Siyasal Kitabevi.
- Çağlar, A. (2011). Türkiye'de sığınmacılar: Sorunlar, beklentiler ve sosyal uyum, Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- Çağlar, T. (2018). Göç çalışmaları için kavramsal bir çerçeve. *Toros Üniversitesi İİSBF Sosyal Bilimler Dergisi*, 5 (8), 26-49. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/491820>
- Eser, H. (2021). Eğitim kurumlarında zenofobi. *Alanyazın*, 2 (1), 33-44. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1775466>
- Freud, S. (2016). *Savaşın ve ölümün güncelliği*. Telos Yayıncılık
- Güngör, F. Ş. (2017). Zenofobi ve ötekinin dikenini. *I. Uluslararası İnsan ve Toplum Bilimleri Kongresi Bildiri Kitabı*, 1(1), 209-214.
- Gurinskaya, A., Nalla, MK ve Polyakova, E. (2024). Göçmen suçu korkusu yabancı düşmanlığını öngörüyor mu: Üç Rus şehirden kanıtlar. *Avrupa Kriminoloji Dergisi*, 21 (1), 31-51. <https://doi.org/10.1177/147737082211021>
- Joshanloo, M. (2022). A global index of anti-immigrant xenophobia: associations with cultural dimensions, national well-being, and economic indicators in 151 nations. *Politics, Groups, and Identities*, 1-10. <https://doi.org/10.1080/21565503.2022.2097097>
- Kaldık, B. (2021). Uluslararası göç bağlamında sığınmacılara yönelik yabancı düşmanlığının incelenmesi: Türkiye'de zenofobi üzerine bir uygulama. *Bingöl University Journal of Economics and Administrative Sciences*, 5, 69-96. <https://doi.org/10.33399/biibfad.1029321>

- Kardeş, S., Banko, ağla, & Akman, B. (2017). Sosyal medyada Suriye’li sığınmacılara yönelik algı: bir sözlük değerlendirmesi. *Göç Dergisi*, 4(2), 185-200. <https://doi.org/10.33182/gd.v4i2.596>
- Kuş, E. (2012). Nicel-Nitel Araştırma Teknikleri, Sosyal Bilimlerde Araştırma Teknikleri Nicel mi? Nitel mi? Anı Yayıncılık.
- Neuman, W. L. (2010). Toplumsal Araştırma Yöntemleri, Nitel ve Nicel Yaklaşımlar I. Terc. Sedef Özge. Yayınodası Yayıncılık.
- Momoc, A. (2016). Political angles in the Romanian online media about the refugees' crisis and Islam. Traian Basescu case. ruropolity-continuity and change in European governance. 10(1): 71-86. <https://europolity.eu/wp-content/uploads/2016/07/Vol.-10.-No.-1.-2016-editat.71-86.pdf>
- Moore, S. (2017). *Xenophobia in the American classroom: How is it affecting the students?* (Doctoral dissertation prepared under Florida Southern College), 10-12. <https://repository.flsouthern.edu/server/api/core/bitstreams/58d88125-8288-4e25-a310-f90326332e9b/content>
- Özdemir, F., & Öner-Özkan, B. (2016). Türkiye’de sosyal medya kullanıcılarının Suriyeli mültecilere ilişkin sosyal temsilleri. *Nesne Psikolojisi Dergisi*, 4(8), 227-245. <https://nesnedergisi.com/makale/pdf/1474567433.pdf>
- Özmete, E., Yıldırım, H., & Duru, S. (2018). Yabancı düşmanlığı (zenofobi) ölçeğinin Türk kültürüne uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 18, 191-209. <https://doi.org/10.21560/spcd.v18i39974.451063>
- Öztürk, M. (2020). Gençlerin Suriyelilere yönelik yabancı düşmanlığına (zenofobi) etki eden sosyodemografik faktörler. *Turkish Studies-Social*, 15(1), 559-576. <http://dx.doi.org/10.29228/TurkishStudies.40505>
- Riaz, S. (2024). Eşişsizlik yabancı düşmanlığını körüklüyor mu? Alman mülteci krizinden kanıtlar. *Etnik ve Göç Araştırmaları Dergisi*, 50 (2), 359-378. <https://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/1369183X.2023.2259108>
- Pedahzur, A. Ve Yishai, Y. (1999), “Hatred by Hated People: Xenophobia in Israel”. *Studies in Conflict & Terrorism*, 22(2), 101 <https://doi.org/10.1080/105761099265784>
- Sanders, P. (1982). Phenemology: A New Way Of Wieving Organizational Research. *The Academy of Management Review*, 7(3), 353-360.
- Smelser, N.J., Baltes, P.B. (Eds.). (2001). *International Encyclopaedia of the Social and Behavioural Sciences*. Elsevier. Oxford Science Ltd. <https://www.columbia.edu/~rlh2/EncySocSci2001.pdf>
- Tekindal, M., & Uğuz Arsu, ř. (2020). Nitel Araştırma Yöntemi Olarak Fenomenolojik Yaklaşımın Kapsamı ve Sürecine Yönelik Bir Derleme. *Ufkun Ötesi Bilim Dergisi*, 20(1), 153-172. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1355632>
- Thorleifsson, C. (2016). The limits of hospitality: coping strategies among displaced Syrians in Lebanon. *Third World Quarterly*, 37(6), 1071-1082. <https://doi.org/10.1080/01436597.2016.1138843>

Yıldırım, A. & Şimşek, H. (2016). Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

Extended Abstract

The phenomenon of migration, which has increased in recent years in our country as well as all over the world, affects society in many economic, cultural, social and psychological areas. The society, which inevitably interacts with foreign individuals, develops attitudes towards foreigners based on both its personal experiences and the information it obtains from the environment and the media. As a result of increasing migration movements in the world and in our country, the concept of xenophobia has become important. The concept of xenophobia is defined as xenophobia and fear of strangers. In our country, foreign nationals study with our country's students in various educational institutions. Universities are one of the places where foreign students and our country's students interact, since the number of foreign students is high. Therefore, this research aims to determine whether there are hostile attitudes related to fear in society towards guests/foreign individuals who immigrate to our country.

A semi-structured interview form was prepared for the research. The interview form consists of 11 open-ended questions. In the research, 19 students studying at the university were reached by purposeful sampling method, by contacting the researchers themselves, and the data of the research were collected within the framework of the principle of volunteering.

10 of the students in the study group are female and 9 are male. The average age of the students is 21. Online interviews were conducted with the individuals participating in the research on a voluntary basis, with permission. Online interviews were transcribed.

The data obtained was analyzed with the descriptive analysis method using the MAXQDA 2020 analysis program. The thematic framework was determined for the analysis of the data. Codes were created for each theme. The codes of the interviewed students are expressed as K1, K2, K3...

The findings obtained as a result of the research were evaluated around 4 dimensions. These dimensions; These can be listed as evaluation in terms of communication, evaluation regarding migration movements, evaluation in terms of culture and evaluation of the difficulties experienced by foreign nationals.

When the students participating in the research were asked about their acquaintances/neighbourhoods with foreign individuals, it was obtained that 14 students had any acquaintances/neighborhoods with foreign nationals, while 5 students did not have any acquaintances/neighborhoods with foreign nationals. When the students participating in the study were asked how they evaluated their communication with foreign nationals, it was observed that some students stated that they had no communication at all, some students stated that their communication was

not good due to the language problem, while some other students evaluated their communication well. When the students participating in the research were asked whether their opinions agreed with foreign nationals, most students answered no and partially.

When the students participating in the research were asked about their evaluations of migration movements; While the majority of students evaluated migration movements economically negatively, some students evaluated them socially positively, and some students evaluated them negatively. Students who evaluated it from a psychological perspective stated that it affected them negatively and that they did not feel safe. The majority of students who evaluated it from a legal perspective said; He stated that migration movements are negative for our country.

When the students participating in the research were asked how they evaluated migration movements from a cultural perspective; He stated that our cultural characteristics are different in terms of lifestyle, way of thinking and behavior, language and belief. When the students participating in the research were asked about the damage caused by foreign individuals to our culture; While the majority of students stated that they did not harm our culture, some students stated that they harmed our culture. When the students participating in the research were asked about the issues that foreign nationals harm our culture; Students stated that they suffered social and legal damage.

When the students participating in the research were asked about the difficulties experienced by foreign nationals; Students stated that foreign nationals have difficulties in terms of language and communication, adaptation and exclusion, and life.

When the findings obtained as a result of the research are evaluated; It appears that the research results are compatible with the literature. When the literature is examined, approaches that explain the concept of xenophobia emerge. One of these approaches is realist theory. According to realist theory, xenophobia; Individuals see the foreigner as an economic threat and feel insecure. The research results are parallel to realist theory. Students participating in the research; It sees foreign nationals as an economic threat and thinks that they negatively affect the country's economy. Another approach that explains the concept of xenophobia is the functionalist approach. According to this approach, the concern about loss or damage to cultural identity is much greater than the concerns arising from economic insecurity. Some of the students participating in the research stated that foreign individuals harm our culture. Therefore, the research results reveal parallel results with the functionalist approach. The third approach that explains the concept of xenophobia is the phenomenological approach. Phenomenological approach; It is an approach that attributes xenophobia to the general characteristics of the society at the center, rather than to economic reasons or cultural differences. According to this approach, If society is going through difficult times, individuals are more inclined to exclude foreign individuals. When the research

results are examined, it can be said that partially parallel results were obtained with this approach. Some of the students participating in the research stated that the unemployment problem in our country is caused by foreign individuals, and that the unemployment problem increases with the increase in the number of foreign nationals in our country.

The findings obtained as a result of the research were examined and various suggestions were made that could positively affect the xenophobic attitudes of individuals in the society.